

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdx Magistratevs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. XXXII. Nobilis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

Id tantum nunc dico nihil esse perniciosius Reip. quàm si 6.
Principem aut Consiliarios eius populus deprehendat sibi im-
posuisse fallacibus verbis: nam Principes & Magistratus, qui
bus fides semel est abrogata, quamuis regna, opes, exercitus in
potestate habere videantur, sine præsidio sunt, quo omnis salus
continetur. Credant sanè *Eccles. c. i.* potius quàm Marchiauellii
cæ sectæ, *ne velis uti mendacio illo: numquam enim prodest frequen-*
tatio illius. ita à maioribus nostris, Christianis, creditum est (vt Li-
uius de Papirij filio loquitur) ante doctrinam deos spernentem natis.
Ne credant rem bene peractam, si populum semel deceperint.
redibunt vices, quibus caro fraus ea redimetur, quibus consta-
bit, quàm non profuerit frequentatio mendacij. *Nisi Dominus*
custodierit ciuitatem, frustra vigilat qui custodit eam. Psalm. 126. ma-
gis frustra mentitur. Mendacium odit is, & mendacem, *in cuius*
manu sunt omnes fines terræ. Psalm. 94.

*per nio-
fifimis vbi
per ras
Magistra-
tibus se-
mel abro-
gata fides
fuerit.*

CAPVT XXXII.

Nobilis.

QUò magis Iudicibus sua constet dignitas iudiciorum-
que Maiestas, valde expedit etiam illas qualitates,
quæ extra animum sunt, atque populi existimatione
venerationemque conciliant, Iudicibus non deesse; Nobilitatem
in primis, maiorum imagines, meritorumque memoriam,
quibus sæpè plus defert ignara plebs, quàm rationi, aut legi.
assuetudine reuerentiæ maioribus atque à maioribus delatæ.
Quapropter ortu vilibus magna officia non defert lex 6. c. de
dignit. sicut partem nullam Reip. seruis committi licitum fuit.
Multa enim, inquit Cicero ad Q. frat. quæ rectè committi seruis fide-
libus possunt, tamen sermonis, & vituperationis vitanda causâ commit-
tenda non sunt.

I.
*Congruit
æqualitas
uicij ad
Veneratio-
nem.*

Nobilitatem multi contèdunt consistere natiuitate, honore,
diuitiis; alij solo genere, alij solâ virtute. Priorum opinio iis Re-
bus pub. conuenit, vbi totæ gentes Nobilitate donatæ sunt: vt
Biscaini, in Hispaniâ Gothi, in Gallia Franci, in Frisia gens to-
ta, ex quo in Caroli V. dominatum concessit; ij quidem qui ex
inde nobiliter viuerent. apud Romanos quando annulorum
aureorum Ius omnibus datum est. Sed & ante audiuius,
illud Cicer. Nobilitas, quæ ex imaginibus procedit, populi Rom.
est vniuersa. & est homo qui honorificatur propter substantiam suam.

2.
*Vnde illa è
Virtute,
Origine,
g. ffis Ma-
gistrati-
bus.*

Ecclesiastici cap. 10. Non paucæ etiam hodie nationes gentium hominum nomine eos indignant, quicumque supra plebem sine vilibus operis, artificiis, aut exili mercatura vitam transigunt. Qui Nobilitatem in sola virtute constituunt, ij philosophantur quidem optimè, vbi sapiendum est ut pauci. sed in Rep. loquendum ut multi. populo & scenæ dandum, quod Reipub. administratio exigit. Qui in solo genere constituunt Nobilitatem, ij hodie frequentiores sunt, maximè ij, quibus etiam naturâ ille radius affulsit; qui magnis honoribus auctos, vel codicillis Principum supra Maiorum imagines erectos, vix in consortium recipiunt. Romano tamen iure Nobilitas à gestis magistratibus, & officiis procedebat. l. 1. C. de dignitat. Si auum consularem, & patrem praetorium habuistis, claritatem generis retinetis: Id est, si Maiores bis ad magna officia fuerint electi, Nobilitatem etiam in posteros transmittunt. nam si vnicus tantùm fuerit magnus, non erit perpetuum, quod personis contemplatione dignitatis indultum est. l. 3. C. de excusat. muner. l. 10. nam gens, & genus, nomina sunt multitudinis, quæ plus vno desiderant, & duorum numero sunt contenta. l. 12. D. de test. Vnde Plinius lib. 9. Epist. Non ardentius tu nepotes, quàm ego cupio liberos, quibus videor à meo tuoque latere prouum ad honores iter, & audita latius nomina, & non subitas imagines relicturus. Et apud Liu. lib. 10. Decius Mus ansando vnquam audistis patricios primò esse factos, non de caelo demissos, qui patrem auumque ciere possent, id est nihil aliud quàm ingenuos, consulem iam patrem ciere possum, auumque poterit filius meus. nam vt Stoici, si ad vetera reuocas, nemo non inde est, ante quod nihil. Sub Imperatoribus deinde generaliùs immunitate digni erant, quos lateris principalis comitatus illustrabat. l. 1. de praepos. lat. lib. 10 illustrari censebantur qui in lateralibus Principum officiis agebant. Rectè Cicero in epist. ad Hort. Nobilitas nihil aliud est, quàm cognita virtus. cui scilicet publicè auctoritas accessit, atque probatio. ea est in delatione magnorum Magistratum, ex publico testimonio eorum, qui conferunt. nam quibus fas est de cunctis optimos querere, videtur semper optimos elegisse. Cassiod. Et quis non putet magno honore compleri eum, qui Principis decreto, iudicioque ad cingulum venit? Nou. 8 Cato dictus fuit homo nouus; scilicet quo ad Magistratus gerendos, qui alioquin Maiores habuerat bellicâ gloriâ claros, vt memorat Plutarch.

Cæterum nemo in gloriâ nostrâ vixit, neq; quod ante nos fuit nostrum est.

Igitur

Igitur falluntur, qui solum Maiores suos extollunt, & fortia facta 3.
 memorando clariores se putant, quod contra est. quanto Vita Maiorum ^{Dummodo}
 est præclarior, tanto horum socordia flagitiosior. Nonnullis, inquit ^{Origo sec-}
 Greg. l. 2. dial. c. 23. solet Nobilitas generis parere ignobilitatem men- ^{l re non}
 tis, ut minus se in hoc mundo despiciant, qui plus cæteris se aliquid ha- ^{obsusc-}
 buisse meminerunt. Maiorum gloria, posteris quasi lumen est, neque ^{tur.}
 bona eorum, neque mala in occulto patitur. Nobiles verò quibus
 virtus dæest, ut noctuæ sunt, qui excæcantur luce diei, &
 Maiorum splendore, à quibus degenerarunt. heroum filij
 noxæ, quorum Nobilitas per scelerum viteque infamiam tolli-
 tur. neque enim honos ei seruat, qui se in scelus deduxit. l. senatores.
 D. de rit. nupt. Rectissimè Ambros. in lib. de Noë & arca, cap. 4.
 Probatu viri genus, virtutis prosapia est: quia sicut hominum ge-
 nus homines, ita animarum genus virtutes sunt. Etenim familia homi-
 num splendore generis nobilitantur, animarum autem clarificatur gra-
 tia splendore virtutis.

Non contemnit magnus ille Politico-christianus splendo- 4.
 rem generis, sed commendat virtutis claritatem. Adeoque ^{Virtus}
 Nobilitas, neque facultates, neque dignitas ita sufficiens est ad fidem, ^{semper}
 ut bona electio, vel voluntas, & benigni mores. l. scire s. fin. D. de ^{præualeat &}
 tutor. & curator. dat. ab his. & satius est Nobilitatem peperisse, quam ^{præferatur.}
 acceptam corrupisse. adeoque ex quacumque conditione supra
 fortunam licet surgere. Vnde Plin. Non imaginibus & statuis,
 sed virtute ac merito propagatur fama, quam merito Principi op-
 tandam puto. Non conditio materna, sed cuiusque virtus, &
 probum apud Augustinum attenditur. cap. Ismael. 56. dist. &
 pressius Greg. IX. cap. Venerab. x. de præb. Non generis, inquit, sed
 virtutum nobilitas vitæque honestas gratum Deo faciunt & idoneum
 seruitorem, ad cuius regimen non multos secundum carnem nobiles, &
 potentes elegit: sed ignobiles, ac pauperes: eò quòd non est personarum
 acceptio apud ipsum. Quam ob rem idem Greg. ibid. pro irrito
 habet statutum Argentinensis Ecclesiæ, ut ad illam non nisi
 genere nobiles, & eminentis doctrine admitterentur. nisi fortè
 fundatio secus habeat, aut similis iusta ratio. Gudel. iur. nouiss.
 l. 6. ca. 8. vnde hodie multis locis secus seruat. Misceri pos-
 sunt, debentque ij Nobiles, quibus & virtus suffragetur, in ec-
 clesiasticis functionibus. ut Concilium Basil. statuit de Cardi-
 nalibus, & Pius IV. in nouis cathedralibus Ecclesiis Belgicæ,
 ut in singulis tres præbendæ non nisi Nobilibus ex ea dio-
 cesi oriundis tribuerentur. In Episcopis & Præsulibus no-

bilis virtus magis quàm generosa natiuitas spectanda est. Nos, inquit Greg. qui *presumus*, non ex locorum vel generis dignitate, sed morū nobilitate innotescere debemus, nec *urbium claritate*, sed *fidei puritate*. c. 3. d. 40.

5.
Inter e-
quales vir-
tute nati-
uitas mo-
mentum
facit.

Sanè quando virtutes & merita candidatorum in æquilibrium consistunt, Nobilitas momentum adfert. *arg. l. quod nolit. c. qui mancip. D. de edilit. edict.* & disertè in *Auth. de defensor. ciuit. s. 1.* nobiliores ad dignitates assumuntur, & *ex patribus quidem bonis*, vt loquitur *Auth. de referendariis*. dum cætera, inquam, paria sunt. nam si cui humiliùs nato eminentis doctrina sit & virtus; genere clarum anteibit, qui in eo virtutum doctrinæque gradu non steterit. Pulchrè Greg. in *Pastoral.* Quis nescit quòd in natura gemmarum carbunculus bycyntho præfertur, & tamen cerulei coloris hyacinthus præfertur pallenti carbunculo, quia illi quod ordo nature subtrahit, species coloris adiungit, & hunc quem naturalis ordo prætulit, coloris qualitas deprimit.

6.
Cui a iure
aliis de-
feritur
multum.

Hac ex causâ claræ Nobilitatis, aut magnæ doctrinæ personis, multa priuilegia profana, & sacra etiam sunt concessa, vt contra communes regulas plurium beneficiorum fructibus donari possint. c. *de multa x. de præb. in fin.* Vbi tamen non gregariam Nobilitatem Innoc. III. & Concil. exprimit, sed sublimem; in æqualique cum ea gradu doctrinam doctus Pontifex collocat.

7.
Sed nun-
quam sola
sufficit.

Enimuerò ita Nobilitatem amplecti, & promouere oportet, vt caueamus à iudicio Galbæ, de quo Tac. lib. 17. *Misū Galbæ Vitellius aderat, Censoris Vitellij, ac ter consulis filius: Id satis videbatur, Melius iudicium Tiberij: de quo idem lib. 4. Mandabat honores, nobilitatem maiorum, claritudinem militiæ, illustres domi artes spectando, vt satis constaret non alios potiores fuisse.*

8.
Moribus
semper de-
ferendum.

Cæterum deferendum est moribus cuiusque Reipublicæ. alicubi Nobiles soli eam occupant, & publicis honoribus funguntur; alicubi populares soli dominantur, & Nobilibus aditum ad honores præcludunt; alicubi mixti cum plebeiis patritij rerum potiuntur; alicubi magna munera his deferuntur, illis ciuilia; alibi aliter admissio vel mixtio obtinet. nihil vllibi sine graui causâ, & populi applausu noui est tentandū. Nouitas in re sæpè exigua suspiciōe progressus ad graues mouet, & populū ad seditionem, præsertim cui iurata vel carò empta sunt priuilegia, vel antiquitate præscripta. Tū porrò id semper cauendū vt antiquū ita obtineat, vt genere, virtutibus, meritis

meritis nobiles pro cuiusque regionis usu in pretio habeantur. Usus ergo populi maximè attendatur.

Ex quo etiam illius quæstionis decisio petenda est, an Nobilitati officiat mercatura? Alibi diximus insignem mercaturam non derogare, iure Romano, sed eo utendum quod quoquo loci obtinet. Romæ potentibus vsitatam mercaturam & hystoria docent. ut oratio Cic. pro Fonteio, & l. 5. de Mercimon. vetitam ab Honorio & Theod. l. 3. ibidem. sed non addita pœna derogationis Nobilitatis.

9.

Secundum
quos etiam
decidentur
an merca-
tura nec
ceat nobi-
litati.

CAPUT XXXIII.

Diues.

Accedunt etiam extra animum ad commendationem ludicis diuitiæ; si iis benè utatur. nam cui domi abundè est, faciliùs alienò & muneribus abstinet, minùs à populo contemnitur, maioriauctoritate valet. quare Auth. de defensor. in princ. non admittit eos, quibus domi non est victus, & vita sufficiens. qui adeoque ad hanc accedunt curam, & pro alia quodam lusu aliorum subiacent voluntatibus. sed nec inopes poterant creari decuriones. l. eos. 12. D. de decur. sed ditiores & præstantiores. vnde Honorari vocantur l. 1. C. de offic. ciuit. Inde consilium Iethro Deut. c. 15. Prouide de omni plebe viros potentes, alij Hebraico & Chaldaico sono virtutis viros, seu fortes, strenuos atque magnanimos significari dicunt; alij non malè diuites, atque opulentos qui non laborant, ut ditentur. Prou. 22. quia domus que nimis locuples est annihilabitur superbiâ. Eccl. c. 21. & qui confidit in diuitiis suis, corruet: iusti autem quasi virens folium germinabunt, Prou. 11. Non aliud Cassio crimen obiectum, nisi quod opibus vetustis. Statilio nocuit quòd opibus illustris. Anteiùs interemptus ob opes eius præcipuas, eaque causa multis exitio fuit. in Valer. Asiatici monitum cauere vim, atque opes principibus infensas. Plautum magnis opibus ne fingere quidem cupidinem otij, sed veterum Romanorum imitamenta præferre, assumpta etiam Stoicorum arrogantia, sectaque, que turbidos, & negotiorum appetentes faciat. Contrà Othonem ad imperium impulit inopia vix priuato toleranda: & Syllam inopem. vnde præcipuam audaciam, neque aliam spem quàm in rebus nouis. Vtraque extrema vitanda. vnde neque Sulpitium, neque Cottam in Hispaniam mitti Scipioni Æmiliano placuit. quòd alter nihil haberet, alteri nihil satis esset. sed in Cn. Lentulo gloriæ fuit be-

1.

Ut alieno
magis ab-
stineat.